

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/203949,Marcin-Kapusta-Niemiecka-pacyfikacja-dawnych-wsi-Bielany-C-helm-Olszanica-Przegor.html>
27.02.2026, 00:17

Marcin Kapusta: Niemiecka pacyfikacja dawnych wsi Bielany, Chełm, Olszanica, Przegorzały, Wola Justowska oraz rejonu Salvatora

„Pokój i chwała męczennikom pomordowanym przez Niemców...” – taki napis widnieje na grobie ofiar pacyfikacji, którą Niemcy przeprowadzili 80 lat temu. W nocy z 27 na 28 lipca 1943 r. otoczyli kordonem część Krakowa, położoną pomiędzy Rudawą i Wisłą.

27.07.2026

[III Rzesza](#) [Niemcy](#) [Okupacja niemiecka](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

Na tym terenie położone były głównie wioski przylegające do Lasu Wolskiego, w większości przyłączone do Krakowa w 1941 r. – Bielany Chełm, Olszanica, Przegorzały, Wola Justowska oraz rejon Salvatora. Dziś to krakowska Dzielnica VII „Zwierzyniec”. Bezpośrednim powodem pacyfikacji, według źródłowych dokumentów niemieckich, było ostrzelanie przez nieznaną sprawcę 25 lipca, prawdopodobnie w pobliżu Woli Justowskiej, niemieckiego podoficera sanitarnego oraz siostry Niemieckiego Czerwonego Krzyża, w wyniku czego mężczyzna – Josef Zimmer – zmarł, a kobieta została ranna.

Brutalny odwet

Akcja, w którą poza oddziałami policyjnymi zaangażował się też Wehrmacht, rozpoczęła się o świcie. Siły niemieckie były podzielone na mniejsze grupy, działające niezależnie w poszczególnych rejonach. Do udostępnienia informacji o mieszkańcach zobligowano przedstawicieli administracji (sołtysów) i miejscową „granatową” policję.

Mieszkańców wyganiano z domów i gromadzono, oddzielając mężczyzn od kobiet i dzieci, w wybranych punktach, którymi były m.in. rejon szkoły nr 32 przy ul. Królowej Jadwigi 78, podwórko szkolne na terenie Woli Justowskiej, plac w rejonie skrzyżowania ulic Księcia Józefa Poniatowskiego i Malczewskiego, łąka w Olszanicy, na której w okresie powojennym wybudowano szkołę oraz trzy ogrody na terenie Chełmu.

Szukano osób bez stałego miejsca zamieszkania na tym terenie, ukrywających się, niepracujących. W powojennych zeznaniach pojawia się także informacja, że Niemcy żądali danych o osobach, które „żyją ponad stan”.

Tych, którzy próbowali uciekać lub ukrywać się po złapaniu, oznaczano na ubraniu literą F (prawdopodobnie „*Flüchtling*” – uciekinier). Przeprowadzano też rewizje w zabudowaniach, podczas których wpadła podziemna drukarnia. Zarekwirowano też trzy pistolety.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

III Rzesza, Niemcy, Okupacja niemiecka, Zbrodnie niemieckie

Artykuł